

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Kelzer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijknaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoop, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroom, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Moeilijke dagen. — Hoofdartikel: „Het koninkrijk Gods en de koninkrijken der aarde“, VI. — Uit de Schrift: „Kennis“ en kerkgemeenschap, 1 Cor. 4:6b. — Kerkelijk leven: „Het verbond Gods“, IX. Hulp opleiding predikant Argentinië, Artikel XIII K.O., slot. De kleine Catechismus van Zacharias Ursinus, XIV. — Even parkeren: De verbijstering van den geloovige over de wegen Gods. — Literatuur en kunst: Waarheid en verbeelding. — Muzikale kroniek: Het psalmgezing in onze eeredienst. — Uit de historie: Guido de Bress en de bisschop van Utrecht, I. — Opvoeding en onderwijs: „Ik wou dat vader mij vroeger een beetje beter aangepakt had.“ — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws. — Heden geen Catechismus-bijlage.

Moeilijke dagen.

De dagen, die wij nu beleven, zijn van een ontroerenden ernst.

In Polen wordt verwoed gevochten. Al de hulpmiddelen, die de moderne techniek aan den oorlog heeft verschaft, zijn daar in actie gezet.

De machtige mogendheden van Europa zijn in oorlogstoestand.

Vlak bij onze grenzen is dat te bespeuren.

Soms zelfs, in de lucht, boven ons eigen land.

Hoe deze dingen zich zullen ontwikkelen, wij weten er nog zoo goed als niets van.

Wij kennen niet de plannen van hen, die de macht in handen hebben.

Ook is er niets van te zeggen of men zich aan zijn gemaakte plannen zal kunnen houden.

Met andere woorden, niemand, ook niet die aan het stuur zit, weet, wat het worden zal.

Het kan heel erg worden. Het kan, door Gods goedheid, ook meevallen.

Maar het is zoo echt menscheijk, dat wij ontroerd zijn, dat de vrees zich telkens van ons meester maakt.

En nu komt het er op aan, dat onze houding zoo zij, als het kinderen Gods betaamt.

Geen mensch weet, wat het worden en hoe het gaan zal.

Maar onze God weet het wel. Hij heeft alles in Zijn Boek geschreven en Hij voert Zijn Raad uit.

Geen mensch weet, wat er zal gebeuren, maar dit weten wij wel, dat, wijl alles geschiedt naar den Raad des Heeren, ook alles zal dienstbaar zijn aan de komst van Gods Koninkrijk en aan het heil van Gods kinderen.

Waar het nu op aan komt is dit, dat wij, bij alles wat wij niet weten, met Psalm 56 kunnen zeggen: „dit weet ik, dat God met mij is“.

Met andere woorden: wat wij, in deze dagen, noodig hebben, is dit, dat wij leven uit het geloof.

De een van ons heeft een heel ander karakter dan de ander.

Er zijn mensen, die van nature zéér onbevreesd zijn. Meestal bestaat dat hier in, dat zij niet spoedig gevaar zien.

Zij denken al gauw: „het zal wel wat meevallen, de bui zal wel overdrijven“.

Ook zijn er, die wel gevaar zien, die de vrees wel bij zich voelen opkomen, maar die, door sterken wil en stalen zenuwen, die vrees weten te onderdrukken.

Maar naast de onbevreesden is er ook een groote menigte, die zodra er dingen gebeuren, als de laatste dagen ons lieten zien, onmiddellijk met angst te worstelen hebben.

Zij hebben een open oog voor de gevaren.

De vrees brengt er hen toe de wezenlijke gevaren grooter te zien, dan zij inderdaad zijn.

Zoo worden ze een prooi van een onberekenbare teugelloos angst.

Dit verschil in houding tegenover de dreiging, die ons omringt, is voor een goed deel gevolg van aanleg, karakter, constitutie.

Maar wat wij nu noodig hebben, wij allen, de onbevreesden en de bevreesden, dat is, leven uit het geloof, leven uit de wetenschap: „God

regeert; Ik ben in Christus Gods eigendom; daarom, hoe het ook gaat, ik ben veilig, en de wereld is veilig; het loopt alles uit op het Nieuwe Jeruzalem“.

Wie rustig is, alleen als vrucht van natuurlijke onbevreesdheid, loopt toch gevaar, als de dingen anders gaan, dan hij verwacht had, of, als de nood lang aanhoudt, zijn rust te verliezen.

Alleen de rust des geloofs is een blijvende rust; een rust, die ook te vinden is voor den, van nature, vreesachtige.

Dien kant moet het met ons uit.

O, ik versta zoo goed de menschen, ook de kinderen Gods, die in deze dagen hun hart van vrees in de keel voelen kloppen.

Maar — zoo mag het niet.

Wij moeten leven uit het geloof.

Daar is in de laatste jaren over deze dingen veel geschreven; veel (in den goeden zin van het woord) getheoretiseerd.

God geve, dat in deze dagen, waarin het er zoo op aan komt, Gods volk deze dingen in practijk brengt.

Laten wij nu allen, midden in de beroering, even stil staan; even ons realiseren, door het geloof in Gods belofte, dat wij kinderen Gods zijn; en dan, staande in die wetenschap, rustig verder.

Dan krijgt alles, wat er gebeurt, een geheel ander aanzien.

Dan zullen wij de dingen zien in hun juiste afmetingen; dan sluiten wij de oogen niet voor de werkelijkheid; dan zullen wij ook niet de gevaren opblazen tot onwezenlijke spookgestalten.

Dan zal heilige nuchterheid over ons heerschen; juist doordat wij den grond hebben gevonden, waarop wij kunnen staan, waarop wij ons veilig weten.

Dan zal, bij menigeen, de angst nog wel eens het hoofd opsteken, maar wij hebben de kracht gevonden om haar te overwinnen.

O, mijne broeders, jongeren en ouderen, die nu in militairen dienst zijt, gij hebt het inderdaad moeilijk.

Van huis, uit uw werk; uw maatschappelijke positie bedreigd, uw toekomst in gevaar; bovendien, als het ook voor ons werkelijk oorlog worden mocht, gij in de voorste linie, in het bittere gevaar.

Praatjes kunnen u niet rustig maken; alléén het geloof; maar dat ook zeker.

Vaders en moeders, die uw jongens zaagt wegtrekken, die, indien al niet het leven, toch nu reeds de toekomst uwer jongens in gevaar ziet; vrouwen, die uw mannen missen moet, met uw kinderen alléén achterblijft en gij weet niet, wanneer het weer anders zal worden —; het is zoo te verstaan dat gij het moeilijk hebt.

Praatjes kunnen u niet rustig maken; het geloof alléén; maar dat geloof ook zeker.

Leven uit het geloof.

Dat zal onze gausche levenshouding ook bepalen.

Niet alle menschen zijn bang en bedroefd tegenwoordig.

Daar zijn er ook, die blij zijn.

Dat zijn zij, die in troebel water hopen te vissen, die groote winsten verwachten.

Wij herinneren ons die dingen nog wel uit de dagen 1914—1918.

Nu kon het gebeuren, dat extra-winsten voortvloeien uit de omstandigheden, zonder dat men zelf, in welken vorm ook, daarin een rol speelt.

In dat geval zal een mensch, die leeft uit het geloof, die extra-winst aanvaarden, met een bevend hart; zóó, dat hij, om de wille van die winst, nooit een oogenblik zou begeeren, dat deze benauwde toestand zou blijven duren.

Zoo goed als anderen zal hij begeeren, dat de nood een einde neemt.

En met de winst, die hij maakt, zal hij trachten, zooveel in zijn vermogen is, te helpen hen, die in nood kwamen, te helpen, ook Gods Kerk en Koninkrijk. Dat vraagt de Heere.

Maar, dat iemand zulke winsten maakt mag hem niet worden kwalijk genomen.

Natuurlijk niet.

Anders staat het evenwel met wat ik begon te zeggen, met dat vissen in troebel water.

Nooit zal een mensch, die leeft uit het geloof, daartoe kunnen komen, dat hij misbruik maakt van de omstandigheden, dat hij, er niet tegen op ziende, dat hij anderen schade berokkent en het leven verzwart, er niet tegen op ziende, dat hij de overheidsbepalingen saboteert en ontduikt, zichzelf zoekt te verrijken.

Dat is goddeloos doen.

En daarvoor, nog eens, blijft bewaard, wie leeft uit het geloof.

Daarom, opdat wij, als volk van God, deze dagen koninklijk mogen doortreden, laat ons uit dat kinderlijke geloof leven.

Indien dezer dagen nood zulk een leven bij ons bevorderen mocht, waarlijk, wij zouden een goede oorlogswinst hebben.

D. v. D.

HOOFDARTIKEL

„Het koninkrijk Gods en de koninkrijken der aarde.“
(Art. 36.)

VI.

Hedendaagsche opmerkingen over art. 36.

De fouten die aan art. 36 kleven liggen op de doorgaande lijn, die, zooals we zagen, bij Augustinus begint. Kittel geeft er in zijn „Christus und Imperator“ voorbeelden van dat in de oude Kerk de zaken wel degelijk anders stonden.¹⁾ Daarvoor noemt hij allereerst een kerkelijk gebed uit den eersten brief van Clemens Romanus uit 't jaar 96.²⁾ Men kan niet zeggen, nu ja, maar dat was nog de eerste tijd, want ook uit Tertullianus geeft hij twee voorbeelden, en die zijn van plm. 200.³⁾ En dat 'thier wel degelijk over 't punt in kwestie gaat, bewijst een laatste voorbeeld uit 't Martyrium van Polycarpus.⁴⁾ Zelfs tijdens zijn verhoor als martelaar, toen er voor Polycarpus toch alle aanleiding was, de overheid, die hem vervolgde, als onchristelijk te beschouwen, bleef Polycarpus „de door God gestelde machten eer bewijzen, gelijk 't betaamt“.

Hoe geheel anders is dan de houding in den tegenwoordigen tijd. Ik noemde reeds in 't voorbijgaan Prof. Heering in zijn: „De zondeval van het Christendom“. De Graaf zegt er van: „'t Koninkrijk Gods staat volgens deze beschouwing in absolute tegenstelling tot de koninkrijken der wereld. 't Spreekt van zelf dat dan toch een zeker compromis eisch is. Immers, 't gezag van de Koninkrijken der wereld ondermijnen, wil Prof. Heering allermint. Hij verklaart zich dan ook tot 't compromis bereid, mits de Staat 't niet al te erg make — m.n. mits de Staat geen oorlog voere.“⁵⁾

Tegenover deze opvatting uit den linkschen hoek, noem ik dan uit eigen kring wat De Graaf daarbij opmerkt: „We gaan uit van de eenheid

1) G. Kittel. Christus und Imperator. 1939.

2) 1 Clemens, 60.

3) Tertullianus. Ad Scapulam 2. Apologeticum, 30.

4) Martyrium v. Polycarpus, 10, 2.

5) S. G. de Graaf. De Heilige Schrift, 't Koninkrijk Gods en de oorlog, p. 6.